

Umetniška gimnazija – glasbena smer

Modul C: jazz – zabavna glasba

Učni načrt

TEORIJA JAZZA Z OSNOVAMI ARANŽIRANJA

**DRUGE OBLIKE SAMOSTOJNEGA ALI
SKUPINSKEGA DELA**

140 ur

Učni načrt
TEORIJA JAZZA Z OSNOVAMI ARANŽIRANJA
Druge oblike samostojnega ali skupinskega dela (140 ur)

Učni načrt je pripravil:

Matevž Smerkol, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Vodja in koordinator predmetnih skupin za glasbeni stavek – modul C, skupinsko igro, osnove improvizacije, teorijo jazza z osnovami aranžiranja in za glasbeno tehnologijo:

Anton Savnik, prof.

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Vsebinsko prenovu srednjega glasbenega šolstva je pripravila in izvedla nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v mandatu 2011–2015.

Recenzenta:

doc. mag. Jaka Pucihar, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

Marijan Mlakar, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Jernej Pikalo**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof.**, in **mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:781.63(0.034.2)

SMERKOL, Matevž

Učni načrt. Teorija jazza z osnovami aranžiranja [Elektronski vir] : druge oblike samostojnega ali skupinskega dela : 140 ur / [pripravil Matevž Smerkol]. - 1. izd. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2013. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul C, Jazz - zabavna glasba)

ISBN 978-961-03-0195-0 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl.

271422720

Učni načrt za predmet teorija jazza z osnovami aranžiranja je koreniteje posodobljeni učni načrt osnove aranžiranja, ki je bil določen na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, 7. maja 1998. Novi učni načrt upošteva podobne in preizkušene tuje učne načrte ter pedagoško doktrino in prakso poučevanja jazz teorije v povezavi z glasbenim stavkom v modulu C in aranžiranja na področju glasbe.

Učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 161. seji 19. decembra 2013.

VSEBINA

1	OPREDELITEV PREDMETA	4
2	SPLOŠNI CILJI	4
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	5
4	STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	9
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	10
5.1	Preverjanje in ocenjevanje znanja	11
5.2	Medpredmetne povezave	12
6	MATERIALNI POGOJI	12
7	ZNANJA IZVAJALCEV	12

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet teorija jazza z osnovami aranžiranja je glasbenostrokovni predmet v programu umetniške gimnazije, modul C: jazz-zabavna glasba. Izvajamo ga kot obliko skupinskega dela v obsegu 140 ur. Predmet je sestavni del maturitetnega predmeta glasba.

Predmet teorija jazza z osnovami aranžiranja seznanja dijaka* s prvinami glasbe in z načinom, kako se te uresničujejo v jazzu s posebnim ozirom na različne jazzovske sloge. Podrobno se ukvarja s harmonijo, s harmonsko analizo in z uporabo harmonskih postopkov, vse to pa poteka v luči aranžiranja za manjše in večje ansamble. Skupaj s predmetom glasbeni stavek, ki ga na področju jazza dopolnjuje predmet teorija jazza z osnovami aranžiranja, pa tudi s solfeggiom in z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente ter jim omogoča pridobivanje nujnih in integralnih glasbenih znanj in izkušenj. Predmet teorija jazza z osnovami aranžiranja je vzgojno in didaktično dragocen vezni člen med individualnim poukom izbranega glasbila in predmetom skupinska igra, saj pogloblja teoretične uvide v jazzovskih glasbenostavčnih zakonitostih, hkrati pa del snovi, ki jo pridobi učenec pri individualnem pouku, prestavi v teoretske okvire in s tem z novimi znanji obogati in poglobi zahteve muziciranja v skupinah.

Pri predmetu dijaki razširjajo svoja estetska in intelektualna obzorja, razvijajo in uzaveščajo domišljijski, čustveni in osebni kritično-analitični odnos do glasbene ustvarjalnosti, tako svoje kot tuje. Teorija jazza z osnovami aranžiranja teoretično in praktično pripravi dijaka na slogovno primerno ustvarjanje in prirejanje glasbenih del. Zato tvori nepogrešljivo strokovno in teoretsko osnovo za katero koli relevantno samostojno ustvarjalnost in poustvarjalnost.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki pri predmetu teorija jazza z osnovami aranžiranja:

- se naučijo analitičnega gledanja na gradnjo glasbenega dela;
- pridobivajo osnove zavestnega spremljanja vertikalnih in horizontalnih gibanj ter sposobnosti za spremljanje notnega zapisa;
- razvijajo svoje glasbeno pomnjenje, slušne predstave, koncentracijo, harmonsko občutje, čut za obliko in strukturo, smisel za skladnost, stilne karakteristike;
- poglobljajo sposobnosti za doživljanje, umevanje in estetsko vrednotenje glasbenih del in si razvijajo glasbeni okus;

* V tem učnem načrtu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, veljajo za oba spola (dijak za *dijaka* in *dijakinjo*, učitelj za *učitelja* in *učiteljico*).

- na podlagi analize jazzovskih slogov in ustvarjalnih postopkov razvijajo slogovno primerno svoj izraz;
- razumejo in usvojijo zakonitosti glasbene teorije ter znajo teoretično znanje uporabiti na primerih iz glasbene literature;
- se spoznajo s sodobnimi elektronskimi načini notacije in prednostmi, ki jih ta prinaša;
- na različne načine predstavljajo dosežke glasbene ustvarjalnosti;
- redno spremljajo in presojujejo uspešnost svojega učnega procesa, razvijajo odgovornost za svoje znanje ter ga vzajemno z učiteljem soodgovorno načrtujejo in usmerjajo;
- osveščajo in razvijajo svojo usposobljenost načrtovanja učenja;
- znajo poiskati različne vire in jih uporabiti pri delu;
- aktivno sodelujejo pri ustvarjalnih projektih, si pridobivajo samoiniciativnost in podjetnost; utrjujejo dobre oblike socialnosti, si privzgamajo pravila za enakopravno sodelovanje ter razvijajo in izboljšujejo vzajemne odnose;
- se vključujejo v domača in mednarodna šolska partnerstva in spoznavajo raznolika kulturna okolja;
- oblikujejo svojo osebnost in identiteto;
- se usposablajo za svoje poklicno delo v glasbi;
- spoznavajo enakost in različnost slovenskih, evropskih in z globalizacijo prejetih kulturnih prvin, jih nato kritično vrednotijo in s tem razvijajo čut za razlikovanje prvin lastne in tuje glasbene dediščine;
- spoznavajo, razumevajo in uporabljajo strokovne glasbene izraze tako v slovenščini kot v izvorniku v tujih jezikih (v italijanščini in angleščini);
- spoznavajo in utrjujejo glasbeno izrazoslovje v slovenščini in angleščini;
- se sporazumevajo v slovenščini in večjajo nabor ustreznih slovenskih izrazov za sicer tipične pojme in besede iz ameriško-angleškega jazzovskega okolja.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po tematskih sklopih.

3.1 Uvod	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
Dijaki: <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z notnim zapisom <i>lead sheet</i>, specifičnim za jazz, in z zapisom aranžmaja v tej obliki; – se seznanijo s specifičnim označevanjem 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Lead sheet</i> – notna pola in informacije, ki jih ta (lahko) vsebuje: naslov in avtorji, melodija, transpozicija, druge oznake, harmonija v obliki akordnih simbolov, oblika

<p>harmonske podlage skladb – z akordnimi simboli;</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z osnovami glasbenega oblikoslovja in s tem povezanimi pojmi; – aktivno oblikovno analizirajo jazzovske skladbe in izvedbe. 	<p>skladbe</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Lead sheet arrangement</i> – kot izdelan aranžma v obliki zapisa <i>lead sheet</i> – informacije, ki jih ta vsebuje – Akordni simboli – »decimalni« sistem označevanja akordov in različice simbolov – Numerično označevanje intervalov in tonov – Glasbeno oblikoslovje jazza; pojmi pesniška oblika, <i>verse</i>, <i>chorus</i>, refren, <i>bridge</i>, <i>intro</i> idr. – Oblikovni tipi jazz standardov in primeri – Oblika (formalna analiza) izvedb ali/in aranžmajev jazzovskih skladb in pojmi »sendvič aranžma«, <i>head arrangement</i>, <i>intro</i>, <i>interlude</i>, <i>koda</i>, <i>tag</i>, <i>solo chorus</i>, <i>solī chorus</i>, <i>shout chorus</i> idr.
--	---

3.2 Glasbene prvine – ritem

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z zgodovinskim razvojem in s pomenom ritma kot najpomembnejše glasbene prvine; – se seznanijo s pojmi, vezanimi na ritem in z različnimi pojmovanji izraza ritem; – se seznanijo s specifiko jazzovskega ritma; – se seznanijo s tipi jazzovskega ritma; – aktivno ritmično preoblikujejo melodijo; – se seznanijo s pravilnim zapisovanjem ritmičnih fraz. 	<ul style="list-style-type: none"> – Vloga ritma v evropski glasbi; poganstvo in umetna glasba, vloga ritma v afriški glasbi – Pojmovanje specifičnega ritma kot osnovnega utripa in prostora glasbenega dogajanja – Večplastnost jazzovskega ritma, osnovni ritem (<i>ground beat</i>) in naloženi ritmi (<i>cross rhythm</i>) – <i>Swing</i> – izvor, razvoj in oris – <i>Swingovsko off beat</i> fraziranje – anticipacija in <i>delayed attack</i>, ritmično preoblikovanje melodije – Latinskoameriški ritmi – Rockovski in <i>funk</i> ritmi – Pojmi, imena, znaki in simboli, ki označujejo ritem, metrum itd. – Pravilna pisava ritma
--	--

3.3 Glasbene prvine – melodija

<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo s pojmom homofonija; – se seznanijo s pojmom in z zgradbo/gradnjo melodije; – se seznanijo z načeli konstruiranja melodije – enoglasni kontrapunkt in motivična variacija; – aktivno analizirajo dano melodijo kot motivično variacijo; – aktivno ustvarjajo melodijo na način motivične variacije; – aktivno posegajo v ritmično sliko melodije na način <i>off beat</i> – <i>jazzying up the melody</i>; – aktivno konstruirajo motiv ali frazo po načelih glasbene ekonomike/enoglasnega kontrapunkta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Homofonija kot rezultat zgodovinskega razvoja, kot osredotočenost glasbe na človeka – Kaj je melodija, kako se nam daje in kako deluje – fenomenološka razlaga, zgradba melodije glede na dramatski učinek, dramaturška in grafična analiza melodičnega loka – Pojmi, povezani z melodijo: fraza, tema, motiv itd. – Motivične variacije – postopki – Ritmične variacije melodije – <i>off beat</i> fraziranje – Enoglasni kontrapunkt – principi oblikovanja melodije in fraze
---	--

3.4 Glasbene prvine – harmonija

Dijaki:

- se seznanijo z vlogo harmonske spremljave in s potrebnimi pogoji zanjo;
- se seznanijo s pojmom funkcionalne harmonije in z njeno notranjo logiko;
- se seznanijo s sklopi akordov in z njihovimi funkcijami;
- se seznanijo s harmonskimi postopki v jazzu;
- se seznanijo s pojmom akordna lestvica;
- se naučijo prepoznati akordno lestvico kot vsebino določene harmonske funkcije;
- vse to znanje uporabijo za poseganje v harmonski potek skladb oz. reharmonizacijo.

- Harmonija – pojem, vloga, vertikalno/sinhrono in vodoravno/diahrono obravnavanje harmonije
- Dur: četverozvoki in njihova funkcionalna določitev v okviru lestvice
- Mol: variante molove lestvice v jazzu, tipi molovih lestvic – naravni mol, melodični mol, harmonski mol, dorski modus
- Mol: četverozvoki in njihova funkcionalna določitev v okviru molovih lestvic
- Jazzovska kadenca – molova in durova
- Naloga harmonskih sredstev v jazzu, tipi: diatonika, sekundarne dominante, sekundarni sklopi II–V, tritonus substituti; *related II – sub V*, zmanjšani akordi, *modal interchange* akordi in molove subdominante
- Modulacije: neposredne in pripravljene
- Mala poglavja: harmonski ritem, vodenje glasov, vodenje funkcionalnih tonov, funkcionalna harmonska (in stopenjska) analiza, nefunkcionalni sklopi II–V, *contiguous II–V*, akordi s črto, pedalni ton, *constant structure chord progression* itd.
- Akordne lestvice – pojem in razlika med pojmom modus in lestvica
- Diatonične akordne lestvice – dur, vse vrste mola, modusi na ostalih stopnjah diatonike, notranji intervalni odnosi, pripadajoči akordni simbol, pojma *tensions* in *avoid note*
- Dominantne akordne lestvice – »miksolidijska« skupina in konstruirane dominantne lestvice – notranji intervalni odnosi, pripadajoči akordni simbol, pojma *tensions* in *avoid note*
- Lestvice na delu – določanje akordnih lestvic glede na akordni simbol/funkcijo akorda in melodijo nad njim
- Reharmonizacija: opis tipov in ravni ter vaje

3.5 Jazzovsko večglasje

Dijaki:

- se seznanijo s tipi in tehnikami jazzovskega večglasja od štiriglasne *close harmony*, *spread voicingov*, tehnik jazzovskega dvoglasja, triglasja, petglasja in šestglasja ter posebnih neterčno grajenih sozvočij;
- se seznanijo z gradnjo neodvisnih notranjih linij;
- aktivno harmonizirajo melodije na dane načine.

- *Close harmony* štiriglasno – pojem in tipi
- Harmonizacija *four way close*: harmonizacija akordnih tonov, *tensions* in *approach* not
- Pojem, definicija in tipi *approach* not
- Harmonska analiza fraze
- Harmonizacija melodij na način *4wc*
- Pravilo o spodnji uporabnosti intervalov (*low interval limits*)
- *Spread voicingi* – konstruiranje, harmonsko vodenje glasov, uporaba
- Jazzovsko dvoglasje (*writing for two horns*); tehnike: harmonizacija – stalni intervali, *guide tone line*, jazzovski kontrapunkt, t. i.

	<p><i>linear writing</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Jazzovsko triglasje (<i>writing for three horns</i>): harmonizacija – <i>omit</i> tehnika, trozvoki in tehnika 3 + 2 – Jazzovsko petglasje, tehnike – Jazzovsko šestglasje, tehnike – Posebni tipi akordov: kvartni <i>voicingi</i>, <i>clustri</i>, trozvoki <i>upper structure</i>
--	--

3.6 Glasbila v jazzu	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo s tipologijo glasbil s posebnim ozirom na glasbila, značilna za jazz; – se seznanijo z družinami glasbil in s posameznimi glasbili s stališča tehnične zgradbe, izvora, značilnosti (registri) in načina pisanja za njih (ključ, obseg, transpozicija, posebni načini notacije); – se seznanijo z referenčnimi posnetki za vsako glasbila in slog za oblikovanje lastne slušne predstave. 	<ul style="list-style-type: none"> – Tipične zasedbe v jazzu, od tria do noneta in velikega jazzovskega ansambla <i>big banda</i>; pojmi revijski orkester, <i>street 'n' marching band</i>, tipična zasedba tradicionalnega jazza itd. – Sistemska delitev glasbil: aerofoni, idiofoni, strunska glasbila, glasbila s tipkami – Pojem transpozicija in vaje iz transponiranja – Pihala: saksofoni, klarineti, flavte – Trobila: trobente, krilovka, pozavne, tube in rog – Glasbila ritmične sekcije: kitare, kontrabas in basovska kitara, klavir, orgle, klaviature, sintetizatorji itd., bobni in tolkalca

3.7 Aranžiranje	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo s pojmi v zvezi z aranžiranjem (oblike notnega zapisa, partitura, <i>particello</i>, <i>lead sheet</i>), z ravnimi aranžerskega dela; – se seznanijo z oblikovnimi prvinami aranžmaja, ki so v domeni aranžerja; – se seznanijo s tipi oblikovnih prvin in z njihovimi vlogami; – se seznanijo s principi gradnje in stopnjevanja aranžmaja; – se seznanijo z metodo sistematičnega pristopa k aranžiranju – metoda <i>lay out</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – Notni zapis jazz skladb in aranžmajev – Oblikovne prvine jazzovskih skladb, njihovi tipi in namen, formalna analiza aranžmajev – Stopnjevanje napetosti v okviru aranžmaja – Načini razširjanja oblike – Tehnika <i>lay out</i>, metodični pristop k aranžiranju

3.8 Ustvarjalna uporaba znanja	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na podlagi znanja aktivno pišejo aranžmaje na jazzovske standarde za različne manjše zasedbe ali sodelujejo pri pisanju le-teh. 	<ul style="list-style-type: none"> – Praktična uporaba tehnike <i>lay out</i>: določitev delovne naloge, grafična skica aranžmaja, postopna izdelava aranžmaja po določenih korakih

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja teorije jazza in osnov aranžiranja.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (količina in kakovost znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki sta nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija razumevanja teorije jazza in prenosa le-te na področje aranžiranja. Kljub temu da je razumevanje teorije nepopolno ali omejeno in da dijak ne pokaže razumevanja in prenosa teorije v prakso v podanih nalogah, pa dijak izkazuje še sprejemljivo zahtevano glasbenoteoretično razumevanje in praktično uporabo pri aranžiranju.

Minimalni standardi znanja so izraženi v vsebinah po posameznih letnikih.

1. letnik

Dijak:

- na podlagi slušnega primera zadovoljivo razčleni obliko izvedbe jazzovske skladbe in to ustrezno zapiše;
- zadovoljivo obvlada načelo označevanja akordov s simboli analitično in sintetično;
- zadovoljivo prepozna in pravilno zapiše vzorec tipičnega jazzovskega ritma v okviru predpisane snovi;
- zadovoljivo prepozna in aktivno poseže v oblikovanje danega motiva na osnovni ravni;
- slogovno primerno ritmično oblikuje dani melodični fragment;
- zadovoljivo funkcionalno analizira nalogo in pravilno vodi funkcionalne tone.

2. letnik

Dijak:

- zadovoljivo funkcionalno analizira nalogo in aktivno posega v harmonsko sliko;
- zadovoljivo razčleni harmonsko gibanje in na podlagi znanja o harmonskih postopkih v jazzu predlaga spremembe;
- zadovoljivo ugotovi pravo akordno lestvico na podlagi funkcionalne analize in dane melodije;
- na podlagi slušnega primera zadovoljivo prepozna glasbila in jih določi po njihovih značilnostih;
- zadovoljivo transponira dani melodični fragment za zahtevana glasbila in to pravilno označi.

3. letnik

Dijak:

- na način *close harmony* zadovoljivo harmonizira dano linijo v okviru predpisane snovi;
- v tehniki *spread voicings* zadovoljivo harmonizira dano melodijo v okviru predpisane snovi;
- dvoglasno v poljubni ali predlagani tehniki zadovoljivo reši dano nalogo v okviru predpisane snovi;
- triglasno v poljubni ali predlagani tehniki zadovoljivo reši dano nalogo v okviru predpisane snovi;
- dano nalogo zadovoljivo transponirano razpiše za predlagana glasbila.

4. letnik

Dijak:

- zadovoljivo reši nalogo, ki združuje znanje iz poglavij 3.3 in 3.4;
- zadovoljivo harmonizira dano frazo z uporabo več tehnik v okviru predpisane snovi;
- v *particello* zadovoljivo napiše glasove za ritemsko sekcijo na podlagi dane melodije in akordov;
- zadovoljivo reši harmonizacijo melodičnega fragmenta s posebnimi voicings ali s harmonizacijo;
- zadovoljivo sam izdela aranžma jazzovskega standarda z ustreznim vsaj delnim stopnjevanjem za predlagano zasedbo.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pouk predmeta teorija jazza z osnovami aranžiranja kot enega od temeljnih predmetov z dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in h glasbenemu razvoju dijakov. Dijakom daje podlago, da bodo po končanem šolanju lahko delovali kot kompetentni ustvarjalni strokovnjaki, hkrati pa kritični in aktivni umetniki. Prav tako jim bo pridobljeno znanje lahko služilo kot dobra podlaga za nadaljevanje izobraževanja.

Temeljni cilj poučevanja tega predmeta je, da dijaki analitično spoznajo vse teoretične temelje jazz glasbe, v kakšno strukturo so ti ujeti v različnih jazzovskih slogih in znajo v njih tudi aktivno aranžersko ustvarjati.

Učitelj je avtonomen pri izbiri gradiva, prav tako pri izbiri metod dela in učnih oblik. Slediti mora temeljnim ciljem, sicer pa lahko izvedbo učne ure prilagaja potrebam, zmožnostim in zanimanju dijakov. Ker operativni cilji in vsebine niso razdeljeni po letnikih, temveč so zapisani kot celota, je s tem dopuščena možnost, da učitelj sam ustrezno razporedi snov.

Predvsem je smiselno pouk teorije jazza z osnovami aranžiranja izvajati v različnih učnih oblikah in ob uporabi različnih metod, tudi v okviru projektne dni in s timskim poučevanjem v povezavi z drugimi predmetnimi področji. Učitelj je v vlogi mentorja in moderatorja, ki pomaga dijakom, da dosežejo splošne in operativne cilje. Pomembno je, da učitelj dijake usmerja k povezovanju pridobljenega teoretičnega znanja z izkušnjami, ki jih že imajo, in jih spodbuja k razvijanju mišljenja, ki je pomembno za njihovo splošno razgledanost. Prav tako naj dijaki tudi veliko delajo individualno, naj ne uporabljajo le učbenika in ustrezne strokovne in poljudne literature, temveč naj razvijajo svoje poglobljeno zanimanje za jazzovsko glasbeno umetnost tudi ob obiskih koncertov, klubov in festivalov. Prav ti pomenijo pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih ne more dati pouk. Dijaki tudi tako spoznavajo bogastvo glasbene literature in se srečujejo z interpretativnimi in aranžerskimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njihovo umetniško osebnost. S tem dijakom ponudimo dodatna znanja in razvijamo pozitiven odnos do umetniškega ustvarjanja ter uzaveščamo kulturne vrednote.

Pouk predmeta teorija glasbe z osnovami aranžiranja je primerno izvajati v ustrezno opremljeni učilnici, ki omogoča posredovanje vseh sodobnih učil in učnih pripomočkov (avdio, video, računalniška projekcija, računalnik z notografskim programom, klaviatura midi). Zaradi dostopa do informacij je smotno, da imajo dijaki in učitelj možnost dostopa do spleta tudi med poukom. Pouk je teoretičen, poteka frontalno v obliki predavanja, v posameznih fazah pa pod vodstvom mentorja dijaki rešujejo bodisi pred tablo bodisi s pomočjo notacijske programske opreme pred računalnikom.

Obvezna literatura

M. Smerkol, *Teorija jazza z osnovami aranžiranja*, učbenik (v pripravi).

J. Osredkar, *Glasbeni stavek – kontrapunkt*, Ljubljana, 1999.

Priporočena literatura

A. Schönberg, *Fundamentals of Musical Composition / Grundlagen der musikalischen Komposition*, London, 1967.

V. Persichetti, *Twentieth-Century Harmony*, New York, London, 1961.

M. Levine, *The Jazz Theory Book*, Petaluma, 1995.

S. Nestico, *The Complete Arranger*, Carlsbad, 1993.

D. Sebesky, *The Contemporary Arranger*, Van Nuys, 1975.

B. Dobbins, *Jazz Arranging And Composing, A Linear Approach*, Linz, 1986.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojemanja, raven znanja in zmožnosti, dijaku pa daje tudi povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov in znanja ter morebitnih pomanjkljivosti pomaga pri razvoju njegovih spretnosti in omogoča načrt za nadaljnje delo.

Ocenjevanje

Znanje ocenjujemo pisno in ustno. Dijaki pišejo pisni test z določenim številom harmonskih zvez oziroma linijskih in sozvočnih gibanj ter krajše aranžmaje na jazzovske standarde za različne manjše zasedbe. Pri ustnem ocenjevanju dijaki posamezno razlagajo obravnavano snov s ponazoritvijo praktičnih primerov na tabli ali računalniku. Oceno je mogoče pridobiti tudi s pripravo različnih izdelkov, ki so rezultat projektov.

5.2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljšo didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti posameznika.

Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin ipd. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Dijaki se medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi področji pri predmetu skupinska igra in pri igranju v velikem jazzovskem orkestru. Svoja teoretska znanja, pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, zgodovine jazza in osnov aranžiranja, lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb in aktivno v obliki lastnih aranžmajev, kar je v prid boljšemu razumevanju snovi, bolj osebnemu odnosu do pouka in tudi bogatejši raznolikosti in svežini izvajanih skladb.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa pri predmetu osnove improvizacije terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko učilnico, skladno s predpisi. Opremljena mora biti s klavirjem,

tablo, z avdiovizualnimi sredstvi in ustrezno programsko podprtim računalnikom, povezanim z elektronsko klaviaturo.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Izvajalec	Znanja s področja
Učitelj	- visokošolskega izobraževanja jazz kompozicije in aranžiranja ali visokošolskega izobraževanja kompozicije ali glasbeno-teoretske pedagogike ali dirigiranja z znanji jazza - srednješolskega izobraževanja jazza po določilih 93. člena ZOFVI